

IDEA (LOPS21)

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

13. Metafysiikka tutkii olemassaoloa

Virittäytyminen aiheeseen

- Miten (millä tavoin, missä...) musiikki on olemassa? Tee lista kaikista mahdollisista tavoista.
- Katso listaasi ja pohdi, mikä näistä olemassaolon tavoista on kaikkein perustavanlaatuisin. Löydätkö listastasi sellaisen musiikin olemassaolon tavan, jota ei voi poistaa ilman, että poistaisi samalla musiikin?
 - Jos et löydä listaltasi sellaista (eli kaikki listaamasi asiat voi poistaa ja musiikki on edelleen olemassa), yritä keksiä jokin asia, jota ilman ei ole musiikkia.
- Lopettaako kappale olemassaolonsa, kun kaikki sen tallenteet on tuhottu?
 - Miksi? Miksi ei?

Metafysiikka tutkii olemassaoloa

- Mitä on olemassa? Ja millä tavalla?
- ”ensimmäinen filosofia”
- Esimerkiksi kaikkien tieteiden, ajattelutapojen ja uskontojen taustalla on jonkinlainen peruskäsitys ihmisestä ja maailmasta.

Metafysiikan osa-alueet

- **Kosmologia:**
 - Tutkii maailmankaikkeuden rakennetta.
 - Mikä on universumin rakenne ja luonne? Miten maailmankaikkeus on saanut alkunsa?
 - Nykyään tämä on pääsääntöisesti fysiikan ja astronomian alaa.
 - Osa aikaan ja avaruuteen liittyvistä kysymyksistä kuuluu edelleen filosofiaan:
 - Mitä aika on?
 - Mitä tarkoittaa ”tyhjiys”?
 - Onko avaruus luonteeltaan tyhjiö?

Metafysiikan osa-alueet

- **Teologia:**
 - Tutkii Jumalaan ja jumaluuteen liittyviä kysymyksiä.
 - Nykyään oma tieteesä, joka tutkii myös uskontojen historiaa, tapoja, oppeja ja ideologiaa.
 - Uskonnon filosofiassa edelleen tutkitaan Jumalan ja jumalallisuuden olemassaoloa ja luonnetta.

Metafysiikan osa-alueet

- **Ontologia:**
 - Tutkii olemassaolon luonnetta.
 - Mitä on olemassa ja miten?
 - ONKO todellisuuden perusta henkinen vai aineellinen?
 - ONKO todellisuutta olemassa omasta mielestämme riippumatta?
 - ONKO sattumaa ja tahdon vapautta olemassa vai tapahtuuko kaikki välttämättä?

Tehtävä

Idea 1, luku 13, tehtävä 3 (s. 119):

Oletetaan, että kauppa keksii mielenkiintoisen tavan mainostaa: se luo valojen avulla liikkeensä logosta varjon myymälän edessä olevalle jalkakäytävälle. Mainoksesta valitetaan, koska kaupalla ei ole lupaa mainostaa kadulla. Onko mainosta edes olemassa? Ota kantaa.